

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

Датум: 28.10.2009	Број:	Прилог:	Вредност:
07	11224		

НАСТАВНА
ПРОГРАМА

Сиф. 0705

ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

ФАГОТ

ТРИГОДИШНО ОСНОВНО
МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

Скопје, 2009

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02 и 82/08) и член 31 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 103/08), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по предметот **фагот** за тригодишното основно музичко образование.

1. ВОВЕД

Во основно музичко училиште на инструментот фагот можат да се запишат ученици кои наполниле 12, односно 13 години, коишто се психофизички здрави и кои ги исполнуваат другите предиспозиции за свирење на инструментот фагот.

Целта на наставата по фагот е на учениците да им се развие љубов кон инструментот и музиката, да се оспособат за изразно солистичко, камерно и оркестарско музицирање, естетско и емоционално вреднување на музичките дела поткрепени со музички знаења по однос на нивната содржина и форма. Учениците се обучуваат и стекнуваат знаења, навики и вештини за изведување на музичките дела и се оспособуваат за самостојна работа на инструментите фагот. Наставната програма за овој инструмент е да се оспособи ученикот технички да го совлада инструментот за понагатамошно школување во средните и високите музички школи и да се изгради во добар сестран уметник.

Наставата се изведува индивидуално. На крајот од учебната година секој ученик полага годишен испит.

- Неделниот фонд е 2 часа по 30 минути, односно годишен фонд - 72 часа.
- Статус на предметот: задолжителен.

2. ЦЕЛИ НА ПРЕДМЕТИТЕ ЗА РАЗВОЛНИОТ ПЕРИОД II – IV одд.

Ученикот/ученичката:

- да се запознае со инструментот и неговите карактеристики и изразни можности;
- да усвои потребни знаења за мелодиско и ритмичко читање и свирење на нотен текст;
- да научи да свира скали-лурски и молски во една две и повеќе октави;
- да ги запознае и проширува знаењата за изразните можности на инструментот;
- да се здобие со искуство за свирење на нотен текст со посложена ритмичко-мелодиска и хармонска структура;
- да стекне потребни знаења за правилна стилска интерпретација на музиката;
- да се оспособува за соло, камерно и оркестарско музичирање;
- да развива способности за доживување и изразување на музиката;
- да развива интерес кон инструментот и музиката;
- да развива љубов и интерес за изразување и доживување на музичкиот фолклор;
- да го развива музичкиот вкус и критичкото мислење;
- да биде информиран за истакнати музички уметници и творци во земјата и странство;
- да придонесува за збогатување на емоционалниот живот;
- да придонесува за негување на култивирани пријатен тон и чиста интонација;
- да придонесува за формирање на личност со позитивни лични одлики;
- да придонесува за развивање на музичката меморија;
- да придонесува за прифаќање и доживување на убавото во музиката;
- да стекнува љубов кон класичната музика;
- да ја доживее убавината на музиката;
- да формира навика и потреба за посета на концерти, оперско-балетски претстави и други музички приредби;
- да формира работна култура;
- да стекнува сознанија за музичката култура на своето опкружување;
- да ја развива креативноста;
- да препознава нотен текст, музички термини и ознаки;
- да развива способност за прецизно интонирање на тонска висина;
- да знае да репродуцира нотен текст (ритмички и мелодиски);
- да го развива внатрешниот слух;
- да ја развие музичката меморија и вниманието;
- да стекне самодоверба во изведувањето на музичкиот текст;
- да го открива и почитува сопственото музичко изразување и да го почитува музичкото изразување на другите;
- да се поттикнува за работа во пар и во група;
- да ги разбира и прифаќа правилата на однесување во индивидуалните и во колективните музички активности.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ПО ФАГОТ ВО II ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да ја препознава и разликува бојата на фаготот од другите инструменти;
- да се запознае со фаготот и неговите карактеристики и изразни можности;
- да развие способност за произведување на тон со помош на писок;
- да ја совлада техниката на дишење со помош на дијафрагма;
- да се запознае со основните функции на левага и десната рака при свирење;
- да зазема правилно држење на телото при свирењето;
- да се запознае со цели, половици, четвртини, осмини ноти, а по можност и со шеснаестини ноти;
- да ја запознае техниката на свирење скали во опсег од **C** до **a**;
- да ја запознае техниката на изведување Атака;
- да ја развие синхронизацијата на прстите, јазикот и дишењето;
- да ја развие способноста за свирење на различните техники на артикулација: легаго, стакаго, поргаго, тенуто и др.
- да развива способност за свирење мелодии и песни со разновидна ритмичко-мелодиска линија;
- да придонесува за негување на култивирани пријатен тон и чиста интонација;
- да развива способност за прецизно интонирање на тонска висина;
- да развива способност за следење интонација од инструмент;
- да развива музичка меморија;
- да покажува интерес за слушање музика, посета на концерти и други приредби;
- да се оспособува за активно, внимателно слушање на музиката;
- да развива чувство за музичка изразност;
- да развива чувство за ритам;
- да развива интерес за изведување на спонтани импровизации на кратки музички мотиви.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Наставен предмет - ФАГОТ - II одделение			
Тема I - ИНСТРУМЕНТ - правилно поставување на ученикот			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да ги објаснува карактеристиките на фаготот, неговиот историјат и употреба; - да демонстрира правилно склопување и расклопување на фаготот, - да објаснува за одржување, чистење и употреба на инструментот; - да демонстрира правилен начин на држење на инструментот; - да покажува правилно стојење на двете нозе; - да покажува како се поставуваат прстите на инструментот; - да демонстрира правилно поставен агол на инструментот во однос на главата и телото; - да демонстрира поставување на амбажурот на устата; - да се приспособува за правилна употреба на дијафрагмата; 	<p>-запознавање со инструментот</p> <p>- Држење на инструментот</p> <p>- Употреба на дијафрагмата</p>	<p>Инструмент</p> <p>Дијафрагма</p> <p>Амбажур</p>	<p>Активност бр. 1 Употреба на огледалото во наставата, пр. ученикот се поставува пред големо огледало, за да може да добие појасна слика за поставеноста на рацете, главата и нозете, како и да биде во можност да ги вочува грешките.</p> <p>Активност бр. 2 Употреба на ремен на половината, со цел ученикот да добие јасно чувство на затегнување на дијафрагмата при вдишувањето и олабавување при издишувањето на воздухот.</p> <p>Активност бр. 3 Употреба на столче како помошно средство при вдишувањето, т.е. ученикот седнува на столчето, се наведува напред со главата кон колениците седејќи и во</p>

			<p>таква положба вдишува воздух.</p> <p>Активност бр. 4 Употреба на огледало во наставата, т.е. ученикот се поставува пред огледало, за да може да добие појасна слика за произведувањето на звукот, преку дување во писокот.</p> <p>Метод на демонстрација, монолошки метод, дијалошки метод метод на споредба, метод на обиди и грешки.</p>
Тема II - Технички вежби			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се приспособува за техниката на свирење на инструментот; - да се приспособува за контролата на дишењето; - да ги препознава и употребува различните техники на артикулација на тонот (легато, стакато, портаго, тенуго и др.); - да демонстрира свирење на триолски движења и пунктирани ноти; 	<p>- Тонски вежби</p> <p>- Вежби</p>	<p>Артикулација</p> <p>Стакато</p> <p>Легато</p> <p>Нотни вредности</p> <p>Метрика</p>	<p>Активност бр. 1 Употреба на јазикот како средство за повеќе видови на артикулација.</p> <p>Активност бр. 2 Користење на метроном.</p> <p>Метод на демонстрација, монолошки метод, дијалошки метод</p>

Тема III - СКАЛИ			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>-да го идентификува чувството за метроритмичка пулсација и темпо;</p> <p>-да ги демонстрира дадените вежби во соодветно темпо;</p> <p>-да демонстрира правилна интонација.</p>	<p>C-Dur / a-moll</p> <p>G-Dur / e-moll</p> <p>F-Dur / d-moll</p>	<p>Дурска скала</p> <p>Молска скала</p>	<p>метод на споредба, метод на обиди и грешки.</p> <p>Активност бр. 1 Употреба на скалите во опсег на фаготот од C до a.</p> <p>Активност бр. 2 Користење на скалите заедно со своите трозвучи и четворзвучи.</p> <p>Активност бр. 3 Употреба на правилниот прсторед за одделни тонови во некои скали.</p> <p>Активност бр. 4 Од молските скали се користат само хармонските молски скали.</p> <p>Метод на демонстрација, монолошки метод,</p>

Тема IV - Етиди			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да го демонстрира правилно нотниот текст на зададените етиди; - да ја приспособува техниката на свирење на инструментот; - да го приспособува звукот и интонацијата на инструментот; - да ја приспособува контролата на дишењето; - да ја приспособува синхронизацијата на прстите, јазикот и дишењето; - да ги препознава и употребува различните техники на артикулација на тонот: легато, стакато, портато, тенуто и др. - да ги демонстрира дадените етиди во соодветно темпо; - да демонстрира правилна интонација; - да ги демонстрира етидите напамет за развивање на музичката меморија. 	- етиди	<p>Етиди</p> <p>Артикулација</p> <p>Стакато</p> <p>Легато</p> <p>Динамика</p> <p>Темпо</p>	<p>Активност бр. 1 Користење на етиди со различен карактер.</p> <p>Активност бр. 2 Користење на метроном.</p> <p>Активност бр. 3 Употреба на јазикот како средство за повеќе видови на артикулација во етидите.</p> <p>Активност бр. 4 Слушање етиди</p> <p>Метод на демонстрација, монолошки метод, дијалошки метод метод на споредба, метод на обиди и грешки.</p>

Тема V - Композиции со клавирска придружба			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
Ученикот/ученичката: - да ја објаснува содржината на композиција - да го изедначува звукот и интонацијата на инструментот; - да го демонстрира правилно нотниот текст на зададените композиции; - да го презентира уметничкиот израз при интерпретацијата на музичкото дело; - да ги разликува различните стилски карактеристики на зададените музички дела; - да демонстрира прецизност при изведбата на зададените композиции.	Свирење на композиции	Корелетиција Пијано	Активност бр.1 Анализа на композицијата Активност бр.2 Користење на композиции со различен карактер. Активност бр.3 Проба со пијаното придружба Активност бр.4 Посета на концерти. Активност бр.5 Учество на концерти и напревари. Метод на демонстрација, монолошки метод, дијалошки метод, метод на споредба, метод на обиди и грешки.

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Со оглед на возраста на учениците часовите по фагот треба да вклучуваат различни видови на музички активности.

Се препорачува слушање музика во изведба на наставникот (примери од класична музика, композиции за деца од типот на „Детски албуми“, музика од други стилови и жанрови) и снимена, за воочување на нејзиниот карактер и изразните средства, како и за доживување и совладување на наставните содржини.

Учениците треба да се навикнуваат на свирење по ноти со почитување на сите ознаки (темпо, динамика), со израз и правилно фразирање со чувствување на ритамот.

За посликовито претставување на висината на тоновите и нивното попречно интонирање да се применува пење на нотниот текст.

Се препорачува посета на концерти во текот на целата учебна година, како и слушање на разновидна музика, а особено на композициите кои ќе се исполнуваат.

- *Прејорак за корисјење на годишниот фонд на часови (ориентационо планирање на наставните часови по наставни теми и целини):*

- тема I - **Запознавање со инструментот** - 5 часа;
- тема II - **Скали** - 12 часа;
- тема III - **Технички вежби** - 30 часа;
- тема IV - **Етиди** - 15 часа;
- тема V - **Композиции со клавирска придружба** - 10 часа.

- *Наставни средства:*

- Инструмент;
- писок (трски);
- учебници по избор на наставникот;
- посета на концерти и други музички манифестации;
- Интернет, образовни софтвери;
- списанија;
- аудио-визуелни средства.

Користена литература (препорака):

Инструмент : ФАГОТ

О. Хобалд почетни вежби за фагот

Ј. Ваисенборн - етиди

Ј. Ваисенборн -Хофмаистер

Композиции со клавирска придружба:

Руска народна песна - Во саду ли в огораде

Дж.Перголези - Песна

Мирко Исаевски - Албум на композиции за фагот и клавир

Руска народна песна - G-dur

Д.Кабалевски - Мала полка

Ј.Хјјдн - Одломак

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за музичкото изразување, ангажираноста на учениците, посветеноста во работата, како и тимската работа.

При следењето на постигањата на учениците, наставникот треба особено да внимава кон индивидуалниот пристап во постигањата на секое поединечно дете.
Во текот на наставата редовно се следи развојот на секој ученик. На крајот од годината се организира јавен час отворен за родителите и другите наставници на кој учениците би имале можност да ги претстават активностите застапени во текот на учебната година и своите постигања.

На крајот на учебната година ученикот полага испит со следнава програма:

Скали: Две скали (дурска и молска) напамет

Етиди: Две етиди од наведената литература, со различен карактер (една мелодиска, една техничка)

Композиции: Две композиции со клавирска придружба на памет

Оценувањето е описно со краток опис.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Целите и задачите на наставниот предмет фагот ќе се реализираат во кабинети за индивидуална настава, опремени со потребните наставни и нагледни средства, според нормативот за музичкото училиште.

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Воспитно-образовната работа во втора година може да ја изведува лице кое завршило:

- факултет за музичка уметност, студиска програма фагот и стекнат назив дипломиран фаготист

Наставникот треба да има стекнато педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по фагот за тригодишното основно музичко образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

2009 година

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Бр. 10-3262/5
18-10-2009

200__ год.

С К О П Ј Е

Министер

Никола Тодоров

